

Той, хто по-справжньому любить Батьківщину, з усіх поглядів справжня людина. Наша Батьківщина – це могутнє тисячолітнє дерево. То хай же кожен із нас буде не сухим народним сучком на цьому дереві, а живою плодоносною гілкою. Треба бути справжньою людиною.

В.О.Сухомлинський

Ти знаєш, що ти – людина.
Ти знаєш про це чи ні?
Усмішка твоя – єдина,
Мука твоя – єдина,
Очі твої – одні.

...

Сьогодні усе для тебе –
Озера, гай, степи.
І жити спішити треба,
Кохати спішити треба –
Гляди ж – не проспи!

...

Бо ти на землі – людина,
І хочеш того чи ні –
Усмішка твоя – єдина,
Мука твоя – єдина,
Очі твої – одні.

В. Симоненко

Усіх вітаємо з новим навчальним роком. Бажаємо міцного здоров'я, успіхів у навчанні, хай здійсняться всі ваші мрії, хай щастить завжди і в усьому!

Привіт усім читачам нашого шкільного журналу “Ми”! Як писав Великий Кобзар : “Все йде, все минає...”. Так і “Ми” вже втретє змінили редактора, редколегію й навіть керівників. Але сподіваємося, що журнал і надалі залишатиметься змістовним та цікавим, як для учнів, так і для вчителів. Адже нам є про що й про кого писати. У нашій школі немає неталановитих дітей, учителі - справжні професіонали своєї справи. Тож бажаю вдачі! Хай щастить.

Юля Зеленська,
редактор журналу,
президент школи,
учениця 10-А класу

Над сьомим номером журналу працювали

Члени студії журналістів-аматорів

Керівники:

Карпенко Г.В.

Мудрицька Н.С.

Комп'ютерний набір:

Долиненко Олександр

Тарасенко Костянтин

Герасименко Олександр

Косарев Михайло

Кусій Юлія

Верстка

Литвякова Н.В.

Редактор

Зеленська Юлія

Редактор малюнків

Шкабура Микола

Шануй учителя, як родителя

У цей святковий День знань наші серця знову сповнюються радістю й надією. Це свято об'єднує всіх нас: учнів, учителів і родину, дарує віру в краще майбутнє, насагу в подоланні труднощів.

Щиро бажаємо всім упевненості в завтрашньому дні. Хай упевненість осяє кожного учня, кожного вчителя, кожну родину, хай тільки світло й добро панує в наших думках і домівках!

Щастя всім, міцного здоров'я, радості, достатку. Нових успіхів у новому навчальному році!

Актуальне інтерв'ю із завучем школи

Ми знаємо, що в минулому навчальному році було введено тестування в деяких школах Чернігівського району, у нас у школі відкрилися профільні класи, і ми вирішили взяти інтерв'ю в заступника директора школи з навчальної роботи Зеленського Олександра Станіславовича.

- Олександр Станіславовичу, як ви оцінюєте можливість проведення

зовнішнього оцінювання вже цього року?

- Щоб вдало провести зовнішнє тестування, в першу чергу, треба сформувати центр оцінювання знань, його регіональні підрозділи, поставити там техніку, навчити фахівців. Оскільки державного центру ще не створено й фінансування не виділено, неможливо підготувати на червень зовнішнє оцінювання випускників. Це не одного року робота. Отже, я думаю, що в 2006-2007 навчальному році

одинадцятикласники складатимуть державну підсумкову атестацію в школі. Але я переконаний, зовнішнє оцінювання потрібно впроваджувати в життя. При цьому необхідно прорахувати все до найменших дріб-

ниць. Не дай, Боже, наробити хаосу в освіті.

- Чи справді електронний варіант є найкращим для системи зовнішнього оцінювання?

- На сьогодні не найкращий, бо комп'ютеризація шкіл в Україні ще дуже далека від довершеності, то, скажімо, дитина з села, яка ніколи не бачила комп'ютера, потрапить у нерівні умови з тією, яка змалечку бавилася на комп'ютері.

- Чимало батьків непокояться, що зовнішнє тестування також може бути джерелом корупції...

- Так. Але вона зведеться до мінімуму, й абітурієнти вступатимуть до вузів своїми силами.

- Віднедавна впроваджується в нас у школі профільне навчання. Як ви ставитеся до цього? Чим, на вашу думку, профільне навчання краще за універсаль-

не?

- Я повністю згоден із тим, що в старших класах вводиться профільне навчання. Це дає змогу учневі вивчати ті предмети, які йому найбільше подобаються й до яких лежить душа. Адже це будуть улюблені предмети й на урок він ітиме із задоволенням. Це дасть змогу більш ґрунтовно підготуватися до вступу у вуз.

- Якщо учень ще не визначив, куди він буде вступати, з яких предметів скласти іспит, що робити в цьому випадку?

- Здебільшого в 15 років дитина вже знає, чого прагне, й прямує до своєї мети. А тим, хто ще не має чіткого уявлення про свою майбутню професію, можуть допомогти вчителі, які знають, до чого здібна дитина.

-

ПРИГОДИ З ЖИТТЯ ВИДАТНИХ ЛЮДЕЙ

О.Ю. Кобилянська.

“Відповідь землевласникові”:

Після надрукування “Землі” Кобилянська одержала лист від якогось незнайомого багатого землевласника, який пропонував їй одружитися з ним. Він висловив переконання, що жінка, яка відчуває людські трагедії, уміє й глибоко кохати. Кобилянська відповіла, що він глибоко помиляється, бо авторка “Землі” вміє й глибоко ненавидіти.

М.М. Коцюбинський. Воли і коні

У Криворівню, в Карпати, приїхали львівські дачники, щоб побачити Коцюбинського. Один із них почав висловлювати захоплення творчістю Коцюбинського:

- А прекрасні ваші твори ми добре знаємо. Наприклад, “Хіба ревуть воли...”

- Я не про воли, а про коні писав.

- Не розумію. Коні ж не ревуть?

- Ну, і що з того? Коні не винні.

Лесь Мартович. “Забобон і контракти”

Мартович до кінця свого життя не міг позбутися сумнівів, чи має його “Забобон” літератур-

- 4 -

ну вартість. Після критичних зауважень приятелів він ладен був починати все заново. А раз трохи роздратовано, трохи іронічно вигукнув:

- Ви звертайтеся з усіма претензіями до Стефаніка. Це він в усьому винен: він проголосив мене генієм, а для геніїв “закони не писані”. Пишу, як умію. Кому не до вподоби, хай читає контракти. там нема ніяких помилок, там усе як слід.

Вольфганг Амадей Моцарт.

Геніальна пам'ять. Коли Моцарту було 14 р., він прибув до Рима й прийшов у собор святого Петра. Там на органі виконувався один із творів церковної музики, ноти якого папський двір зберігав у суворій тасмниці. Повернувшись додому, Моцарт записав із пам'яті всю музику. Через багато років було порівняно записи Моцарта з оригіналом. Виявилось, що композитор не зробив жодної помилки.

Президентська республіка "Первоцвіт"

Шкільна президентська республіка "Первоцвіт" існує три роки. Шкільне самоврядування виховує учнів-лідерів та майбутні керівні кадри. Шкільна республіка діє згідно зі статутом та програмою. Керує шкільною державою президентська рада, яку очолює президент Зеленська Юлія. Заступником президента є прем'єр-міністр – Ковальова Ангеліна. Допомагають їм у роботі 7 міністерств. Міністерством освіти керує Савицька Наталія ; міністерство фінансів очолює Василенко Юлія ; міністерство культури та відпочинку підпорядковане Сироті Аліні ; на чолі міністерства дисципліни та порядку стоїть Шевель Андрій ; міністерством здоров'я та спорту відає Динник Вадим ; міністерством інформації завідує Білошенко Жанна ; міністерством милосердя керує Гнилуша Сергій .

На рахунку самоврядування багато корисних та цікавих справ : організація та проведення шкільних вечорів відпочинку, робота волонтерських загонів, різноманітні акції : щорічна акція "Милосердя" (з 1 по 19 грудня), нещодавно проведено акцію "Наша школа – це діти й квіти". Учні 5-6 кл. збирали насіння квітів, щоб висадити їх навесні на шкільному подвір'ї. Акція проходила протягом жовтня 2006р. й переміг 5-6 клас. Учні цього класу зібрали найбільше

насіння, особливо відзначилась Сясько Ірина. Учні-лідери беруть участь та перемагають у районних та обласних заходах.

Завдяки участі в роботі шкільного самоврядування учні вчаться вільно спілкуватися з однолітками, спостерігається зростання активності, розвиток організаторських здібностей, формування відповідальності за доручену справу. Також учні, які задіяні в самоврядуванні, отримують навички сценічної культури, адекватно сприймають велику аудиторію глядачів.

Шкільна президентська республіка "Первоцвіт" допомагає згуртуванню дітей, сприяє розвитку індивідуальних, творчих та інтелектуальних здібностей.

Заступник директора школи
з виховної роботи
Бодяко Л.В.

ДЕНЬ УЧИТЕЛЯ

Учителю! Перед іменем твоїм дозволь смиренно прихилити коліна.

Учительська професія складна контрастами. Кожному хорошому вчителю знайомі сльози радості від душевного резонансу з учнями та їхніми батьками, від їхньої вдячності. Але й знайомий біль розчарувань від недовіри, нерозуміння, невдячності.

І треба мати щире серце, оптимізм, відчуття відповідальності за майбутнє свого суспільства, велику любов до дітей, щоб, долаючи негаразди, розчарування, йти до школи з теплою усмішкою, з вірою у своїх колег, учнів, у світле

майбутнє нашої Батьківщини.

Редакція журналу "Ми" – колишні й нинішні учні – бажають Вам, наші любі вчителі, щоб святкування Дня вчителя – світлого осіннього свята – зіграло Вас теплом людських сердець і надихнуло на вірне й святе служіння дітям.

Редколегія журналу "Ми"

Моїй учительці

Знову йдеш доріжкою до школи,
Поспішаєш, вивіливши крок.
І, здається, не мине ніколи
Твій життєвий, мудрий твій урок.
Та я з часом помічати стала, -
У твоїх косах засріблених сніг...

І лиш для тебе осінь розіслала
Цей жовтий килим й кинула до ніг.
Линуть роки, виростають діти,
Юнь на зміну їм приходить знов.
Кличе дзвоник, свіжо пахнуть квіти...
Але вічна вчительська любов.

Ковальова Ангеліна,
учениця 11-А класу

Усе добре, мудре, світле й чисте – від учителя

На світі є чимало пам'ятників великим, меншим, ще меншим і зовсім маленьким людям. Пам'ятника ж Учителю немає, як і самому життю: оскільки життя – просто життя, а вчитель – просто вчитель.

Учитель – це друга мама, яка веде нас по життю. Я ставлю знак рівності між цими двома неосяжними величинами з повним усвідомленням того, що вчитель живе в кожній людині, ким би вона не була. Отже, за святістю він вищий навіть од міфічних богів, оскільки без останніх, як бачимо, можна обійтися, без учителя – ніколи й нікому!

Фах учителя не з легких. Він вимагає великого доброго серця, чуйності й неодмінно любові до дітей. Кожне слово педагога для нас, учнів,

ніби зерна, що лежать в озимому полі. Настане весна, проклянуться зерна, потягнуться до сонця, і забуває лан життя.

Час і прогрес міняють і ландшафт, і професії деякі відходять в архів. Та серед багатьох незмінних величин є одна, найверховніша – Учитель. І через віковіччя він так само заходитиме в клас, і вже школярам грядущих тисячоліть відкриватиме теж незмінні величини: Батько, Мати, Вітчизна, Народ. Усе добре, гуманне, що світиться в душі будь – кого, - хай він водій тролейбуса чи Президент України, академік чи фермер, - усе добре, мудре, світле й чисте – від Учителя. І якщо добро вічне – а це воістину так, то безсмертний ти, Учителю, як саме життя!

Івашуга Світлана,
Береговець Олена,
11-Б клас

Скоромець Ольга Степанівна народилася на Срібнянщині. Після закінчення школи вступила до Ніжинського державного педагогічного інституту на факультет математики. За направленням приїхала разом зі своїм чоловіком Скоромцем Володимиром Олександровичем працювати в Куликівський район учителем математики. Віддала свої найкращі роки дітям, навчаючи їх точної науки. Не одне покоління молоді пройшло через її руки, і всі вони із вдячністю згадують про неї.

Моя учителько кохана, усім, як мати, прехороша..

*Моя душа ніколи не забуде
Того дарунку, що вона дала;
Її такої не було й не буде,
Як та була, що нас в життя вела.*

Із перших днів знайомства з Ольгою Степанівною мене вразила її простота, людяність, мудрість, висока культура спілкування, дивовижна ерудиція, невичерпна й водночас цілеспрямована енергія.

І зараз пам'ятаю, як вперше Ольга Степанівна, моя улюблена "математичка" зайшла в клас. Ми всі притихли. Дивилися на неї й думали: яка вона? А вона стояла перед нами струнка, як берізка, з чорним волоссям, яке завжди було акуратно вкладене, і нагадувала мені міфологічну царівну, чарівну жінку. Вона навчала нас математики: розв'язувала рівняння, доводила теореми, креслила графіки. І це так вправно в неї виходило, що здавалося, вона не доводить якесь математичне поняття, а читає задушевну поезію. Це була "не суха" наука. Це були уроки добра, порядності, чесності. Який би не був настрій в Ольги Степанівни, вона завжди випромінювала ласку й душевний спокій. Пояснювала нам по декілька разів, коли ми щось не розуміли. Слухом, очима, усім еством своїм я вбирала в себе оту несказанно чарівну й водночас складну науку.

Я й зараз дивуюся, як вона могла здогадуватися, чого саме ми не втямили, чого не вивчили. І не зло ми бачили в її очах, а доброти, людяність. Очі в неї – ніби бездонна кришталево чиста криниця. Щира й мила посмішка, а також добре слово заспокоювали у хвилини розпачу й невдач. Ольга Степанівна ніколи не підвищувала голосу на учнів. Але суворий, стриманий погляд зупиняв навіть бешкетника й забіяку. Ольга Степанівна близько до серця сприймала наші негаразди й щиро раділа нашим перемогам, успіхам. Усе її тішило. Вона завжди підтримувала нас. Навчала бути мужніми, не боятись труднощів. Учителька була дуже вимогливою до нас і до себе в першу чергу. Завжди на дошці писала каліграфічно й нас привчала до культури запису.

Я думаю, що не випадково їй дане ім'я Ольга. Це ім'я означає свята. Воно випромінює невичерпний потенціал щирості й людяності, любові до учнів.

Вона поступово вводила нас у широкий і неозорий світ, в якому ми повинні бути не глядачами, а творцями. Учила нас були ма-

тематиками й ліриками, а насамперед високодуховними людьми. без чого і в науці, і біля верстата робити нічого.

Ми пам'ятаємо її кожне слово, кожний рух біля дошки, кожну контрольну, самостійну... Навіть, коли ми не зробили домашньої роботи, то вона пройде по класу і скаже: "Погано! Дуже погано!". Але в цих словах не було ніякого гніву, тому що вона нас любила, як своїх рідних дітей.

Учні нашого дружного класу згадують її зі сльозами на очах, тому що нам її дуже не вистачає. Клас Ольгу Степанівну завжди по-

важав і поважає. Вона зуміла нас навчити тому, чого не змогли навчити інші.

Ольга Степанівна – учитель за покликанням душі. Вона дала мені міцні знання з математики й зробила так, що я назавжди полюбила цей предмет. Ця людина навчила мене мудрої істини: стався до кожного так, як би ти хотів, щоб до тебе ставилися

Дякую Вам, моя люба Вчителько, за перші життєві уроки, за шляхетність вашої душі, справжню інтелігентність і високе почуття власної гідності.

Пестова Діана,
учениця 11 – А класу

ЗАПОВІДІ ВЧИТЕЛЯМ

Перша заповідь – вірте в дитину. Вірити треба навіть тоді, коли опускаються руки, коли зробив усе, а нічого не виходить. Пам'ятайте, що доля дитини залежить тільки від вас...

Друга заповідь – вірте в себе. Я вчитель, я вихователь, я фахівець. Якщо не я, то хто ж допоможе дитині? Якщо вірити в себе, обов'язково знайдете вихід із будь-якого становища...

Третя заповідь – вірте в науку. Педагогіка - велика наука, можливо, найважливіша.

А тепер остання порада. Якщо раптом побачите, що не зможете повірити в дитину, олюднити довкілля й розгледіти себе в дитині, залишайтеся справжньою людиною, ідіть зі школи. Вам будуть вдячні за цей мужній крок. "Не нашкодь!" – заповідь лікаря ще з часів Гіппократа. Не будьте сірістю. Не шкодьте. Майте громадянську мужність. Залиште клас, знайдіть інше поле діяльності – ви потрібні суспільству, а не школі.

Амонашвілі

Це цікаво!

1991р. – здійснено перший у світі політ над Еверестом на повітряній кулі.

22 жовтня 1938р. – день народження першої ксерокопії.

23 жовтня 4044 р. до н. е. – за підрахунками ірландського архієпископа Джеймса Ашпера, цього дня було створено людину.

1998 р. – українські хакери через комп'ютери пограбували Вінницьке відділення Нацбанку на 80,4 млн. гривень (більш ніж 20 млн. доларів на той час).

1999 р. – знайдено замороженого мамонта. Зараз учені хочуть його клонувати.

2003 р. – у США народилася двоголова змія.

4 листопада 1848 р. – відкрито перше у світі метро.

3 листопада 1957 р. – у СРСР запущено космічний корабель із собаками – першими живими істотами, які побували в космосі.

1967 р. – у Москві закінчено будівництво Останкінської телевежі висотою 540 м.

Наші таланти!

*Як поле засівається зерном,
Так наша нива –
розумом, красою і добром.*

Дім починається з фундаменту, а наша школа – з початкової її ланки, яка приймає дитину такою, якою вона є, та допомагає їй розвиватися вільною, розвиненою, освіченою людиною. Протягом усього часу перебування учнів у школі ми, вчителі, намагаємося віднаходити можливості для виходу емоцій, плекати їх, щоб не втратити фактор унікальності й талановитості наших учнів.

Саме на уроках образотворчого мистецтва в 1-А класі спалахнула іскорка майбутнього таланту – Шкабура Коля, якого й помітила перша вчителька Ковальчук Тамара Степанівна. Спочатку витвори дитя-

манерою виконання його робіт. Усе Колі вдається легко: і графічні роботи він виконує із задоволенням, і живопис, а роботи з паперопластики в нього найкращі. Наче в чарівну казку веде нас у царство своїх робіт ця дитина.

Дитячі малюнки, перш за все, найпереконливіше підтверджують факт, що духовний розвиток дитини значною мірою залежить від сім'ї. Коли я поспілкувалася з мамою Колі, зрозуміла, що в сім'ї панує довіра, злагода й спокій. Своїй сестричці Коля зробив чудовий подарунок на день народження. Він яскраво, витончено та зі смаком оформив її кімнату, зробив це не гірше "професіоналів".

Малюнки цього талановитого хлопчика займали перші місця під час проведення щорічного конкурсу малюнка на асфальті до Дня захисту дітей. У конкурсі на протипожежну тематику його малюнки помітили не тільки в районі, а й в області. За це Колі нагороджували грамотами та подарунками.

Кожна дитина потребує до себе індивідуального підходу, пробудження й розвитку закладених у ній талантів. Глибока віра в ще не розкриті необмежені творчі можливості Колі буде постійним маяком в житті й учителів, і батьків. І нехай цей маяк, як Прометей вогонь, освітлює весь шлях цього юного дарування.

Зеленська Галина Олексіївна,
учитель образотворчого мистецтва

чих мрій і фантазій прикрашали актову залу початкової школи, а зараз його малюнки зачаровують учнів старших класів та вчителів.

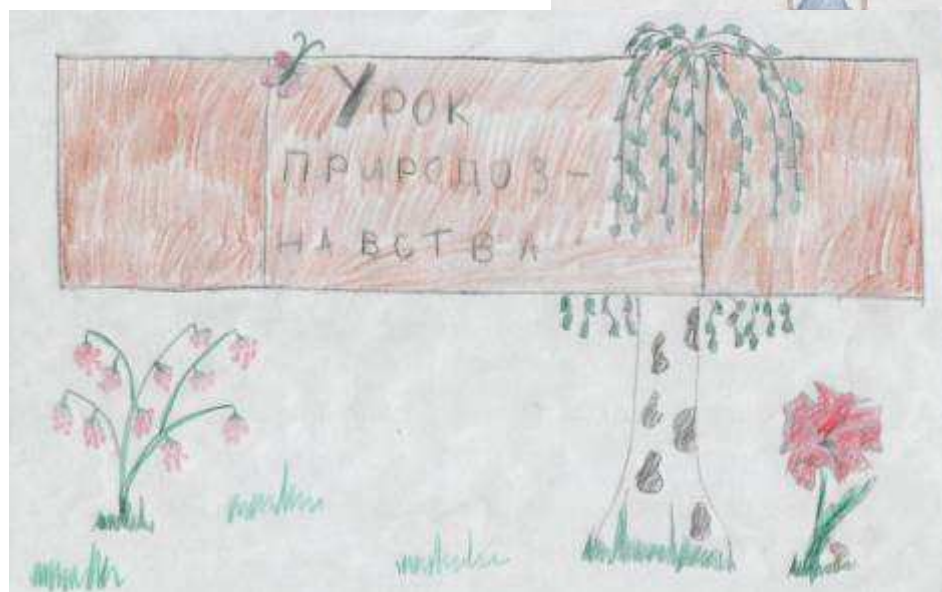
Коля - дитина, яка має справжній природний дар. На уроках образотворчого мистецтва я із задоволенням спостерігаю за

Малюнки Шкабури Миколи

Школа майбутнього очима дітей

Митус Ірина, 6 - Б

Мурза Алеся. 4 - Б

Бойко Микола, 6 - Б

Чернявська Софія, 6 - А

Кондратько Катя, 6 - А

Лаврінчук Юля, 4 - Б

Точона Настя, 4 - Б

КУЛЬТУРА СПІЛКУВАННЯ

ОСНОВНІ ПРАВИЛА БЕСІДИ

Законодавці сучасного етикету рекомендують додержуватись таких правил задля тактовного ведення бесіди.

Не треба розмовляти так голосно, щоб ваша бесіда привертала увагу навколишніх.

Під час розмови можна лише помірно жестикулювати, у жодному разі не слід гримасувати, злісно говорити й різко суперечити. Нетерпимістю до чужої думки характеризуються люди запальні чи психічно невірноважені або ж просто некультурні. До того ж гнів заважає розуму бачити істину.

Для розмови потрібно обирати теми, які становлять спільний інтерес, можуть зацікавити й вашого співрозмовника. Слід розмовляти не тільки про власні проблеми, а й про стан справ інших. Проте настирливо запитувати про чужі інтимні справи - нечемно.

У товаристві треба вміти підтримувати розмову, правильно висловлюючись, не вживаючи вульгарних виразів, не переобтяжуючи мову іншомовною лексикою й абстрактними поняттями. Адже мудре прислів'я мовить: малі люди вживають великі слова, а великі люди - малі.

Ввічлива людина має відповідати на запитання чи розмовляти тією мовою, якою до неї звертаються (зрозуміло, якщо вона нею володіє). Однак у товаристві, де говорять однією мовою, нечемно розмовляти з кимось іншою.

Необхідно уважно вислуховувати співрозмовника, цікавитися його поглядами, симпатіями, проблемами. Не тактовно ігнорувати його запитання чи робити вигляд, що ви їх не розчули.

Не слід перепиняти співрозмовника, терпляче вислуховуючи й те, що ви знаєте, і те, з чим ви, можливо, не згодні. Нечемно відразу ж розпочинати суперечку, обстоюючи власну позицію. Дослухавши до кінця аргументи свого співрозмовника, можна стримано й коректно заперечити: «На мою думку, це...». «Я схильний думати, що...»; «Даруйте на слові, але...» - боронь Боже, уживати нетактовні форми відповіді опонентові: «Я краще знаю...»; «І зовсім це не так...». Бо через «так» і «ні» суперечка довго триває.

Розмовляючи, варто дивитися на свого співбесідника й стежити за його реакцією, щоб скоригувати свою мову в разі втрати слухачами інтересу до вашого повідомлення. Повернути до себе увагу можна завдяки логічності думки, переконливості аргументації, дотепності й емоційності відповіді. Та не треба гарячкувати, поспішаючи залагодити справу.

Підготував учень 8-А класу
Антончик Денис

Літературна сторінка

Багато учнів захоплюється поезією поетів, а вона надихає їх на створення власних віршів. Ці поезії мелодійні й легко сприймаються на слух. Діти пишуть вірші не для успіху, а просто викладають свої думки. У них уся їхня душа й життя.

Брехлива сорока

Жила Сорока в лісі хмурім,
Брехлива дуже по натурі,
Сказала Зайцю, що Лисиця
Їсть тільки моркву для годиться.
Лисиці каже, що Сіряк
Хапа курчат неабияк,
Що Білка Вовка укусила,
А Вовк пустив Лиса на мило.
Всі бігали з квадратними очима
Аж поки розібрались, в чім причина.
Тепер ніхто і ні з якого боку
В житті не слухає Сороку.
Ото ж і ти свій розум май:
Брехати краще не починай.

Хочемо літа!

Світить сонце угорі –
Щастя, радість дівчорі!
Поховали всі санчата -
І мерщій на луг гуляти.
Та ще в школу йдемо ми вранці,
На плечах звисають ранці,
Але думки не про уроки –
Про футбол та танці – скоки!
Довго тягнеться печальний
Безкінечний рік навчальний.
Хоч би літо вже скорій –
На канікули мерщій!

Тетяна Алтухова

Автобіографія

Я, Алтухова Тетяна Сергіївна, навчаюсь у 9-А класі Куликівської ЗОШ 1-3 ст. Мені 14 років, у вільний час люблю складати вірші, спілкуватися з друзями й слухати музику. Також мені подобається навчатися в школі. Улюблений предмет – зарубіжна література.

Колись на пагорбі зелене
Красиве дерево росло,
У буйнім цвіті кучеряве,
купалося на сонці і росло.
Воно цвіло й душа його
Жила в любові і теплі...
Та тут нізвідки взявся вітер,
Не стало листя на гіллі,
Не стало... Дерево упало.
І зник медовий запах трав,
Так і людей, і душі наші,
І радість нашу СНІД забрав.

А скільки молодих, красивих
СНІД забирає в небуття,
Немов зламав красиву квітку,
Бо вже не буде їм життя.
Як страшно, Боже, помирати,
Світ залишати молодим,
Не пережить цієї втрати
І не схватись ні за чим.
А сльози – ті гіркі сльози...
Як страшно глянути на них,
На тих, які від СНІДу сохнуть,
А як багато їх таких.

Душа немовби завмирає,
А сльози, мов потік, з очей.
Ніхто про їхній біль не знає,
Про біль недоспаних ночей.
Чума ХХ століття,
Вона вбиває молодих,
А ми від них повідвертались
І нас нема, нема для них.
Вони ж чекають від нас ласки

І трішки із душі добра
Давайте хворим допоможем,
Дамо їм максимум тепла.

Обелець Олена,
студентка Чернігівського Вищого
професійно – технічного училища
побутового обслуговування населен-
ня

Осінь

Знову ти приходиш,
Осінь золота,
Немов яскрава фея,
Срібна й чарівна !
Зриваєш ти безжально
Листя навкруги.
Проспівали вам прощально
Любі журавлі.
Збираєш всі врожаї,
Немов хазяйка та,
Розігнала птичі зграї,
Не чути солов'я.
Поливаєш все навкруги
Проливним дощем.
Навколо сірі смуги,
І плаче зайчик під кушем.
Стоять сумні будинки,
Сміх лунає в них.
Стоять оголені садочки,
Нема листочків золотих.
Так вона приходить,
Приносить холода.
Та чому ж на неї кажуть :
Яка ж ти чарівна !

ПОДРУГЕ

Ты так красива и надежна,
Ты симпатична и мила.
Ты просто ангел, просто солнце,
Ты просто дождь среди огня.
Ты мне, подруга, так мила !
Ты мне же стала, как сестра.
Ты мой защитник, верный друг –
Ты просто лучше всех подруг.

Рас скажи, осень

Как тяжело на сердце,
Когда приходишь ты,
Когда в тепло закрыта дверца,
А за ней мои мечты.
Теперь любви не будет...
Уйдет он от меня...
Теперь он все забудет –
Не придет сейчас весна.
Зачем же так случилось,
Осень, расскажи ?!
Зачем так получилось -
Увяли все цветы.
Сорвала ты все листья
И мою любовь.
О Боже, как же больно,
Обжигает кровь.
Какая ты жестокая –
Убиваешь красоту.
Нет! Пора осенняя,
Тебя я не люблю.

Пестова Діана,
учениця 11-А класу.

„Артек” – це справжнє диво

Ви коли-небудь відвідували райський дитячий куточок на березі Чорного моря, що поблизу Ялти? Так, це „Артек” - чарівне, казкове місце на Україні.

Хто хоч один раз у своєму житті там побув, захоче повернутися туди знову.

Мені й досі вчуваються веселі радісні дитячі голоси хлопчиків і дівчаток нашого дружного дитячого 18 загону та наших неперевершених вожатих Тані та Віри, які піклувалися про нас, як мами, а їм було всього по вісімнадцять років.

Із нашої школи весною цього року „Артек” відвідало троє дітей: Башта Дарина (5-А), Кусій Юлія (8-А) і я, Коса Софія (5-Б клас.)

Ми з Даринкою жили в одній кімнаті й були з нею в одному загоні. Мені дуже пощастило, адже Даринка – це справжня чарівність: вона весела, з нею дуже цікаво. Кімната, в якій ми жили, сучасна, зручна, з двохповерховими ліжками. Із нами жили ще шість дівчаток із Чернігівської та Закарпатської областей.

Артек нам дав перший урок самостійності: перша заплетена косичка, випрані шкарпетки, гар-

но застелена постіль, зекономлені гроші... А якими смачними сніданками, обідами нас частували. Банани, йогурти, яблука, апельсини доповнювали наш щоденний десерт.

Для мене „Артек” залишився в пам’яті пісню, яку хочеться співати й співати всім серцем і душою, бо це пісня про справжнє дитяче щастя й дружбу.

Нам не було часу сумувати за домівкою, бо кожна хвилина - це незабутні враження від різних конкурсів, змагань, цікавих екскурсій, зустрічей.

Ми купалися в басейні, бо море в квітні було ще холодне. А в якій сучасній школі ми навчалися! У кожній класній кімнаті сучасне обладнання: телевизор, відео...

А ще ми їздили на екскурсію в Ялтинський зоопарк, піднімалися на гору Аю-Даг, яка має

дві скелі, що називаються Адаларами.

Ми веселилися, змагалися, переживали за свої команди, щиро раділи своїм перемогам і перемогам друзів. Я ніколи не забуду концертів біля вогнища.

„Артек” – це справжнє диво, райський куточок для дітей на березі Чорного моря, оточений чудовими краєвидами й наповнений п’яним ароматом чистого повітря.

Я отримала величезний заряд енергії, повернулася додому сповнена вражень.

Ми часто з Даринкою згадуємо ці незабутні дні, співаємо артеківські пісні.

„Артек” став частинкою нашого життя.

Коса Софія,
5 – Б клас

Туристськими стежками

Цього літа наш турклуб організував похід у Карпати. Я був його учасником. Наш маршрут по горах протяжністю 130 км. починався в с. Кваси й закінчувався в м. Воловець. Жили в палатках, їли те, що варили. Так, спочатку було важко, особливо перші дні, бо треба було підніматися вгору.

Узагалі-то проблем великих не було, але коли дощі йшли кілька днів підряд і було дуже вогко, зранку виникали проблеми з багаттям. Усі дрова сирі, мокрі, і спробуй розвести його! Був випадок, коли ми розпалювали вогонь десь біля 2 год. Але несподівано прокинувся наш винахідливий Юрій Михайлович, і він вирішив цю проблему враз – надлубав із смереки живиці і вкинув її в тліючі дрова, які ми змогли хоч трохи підсушити димом із паперу.

Ми завжди зупинялися біля річок або ж потічків. У гірських річках, віддалених від людей, вода чиста й холодна. Але незважаючи на

те, що вона не просто холодна, а крижана, ми все одно купалися, зціпивши зуби.

Піднімаючись у гори, ми іноді зустрічали пастухів, які випасали овець. З овечого молока вони роблять бринзу, яку ми купували в них. Та згодом від неї нас відвернуло. Тільки відважний Юрій Михайлович не здався й носив її з собою декілька днів.

Дуже вразила й природа Карпат. Гори різноманітні. Є зарослі деревами, а є такі, на яких нема жодного деревця, одна тільки трава. Хороше в лісі! Ідеш по стежці, а вона в'ється поміж деревами, обгинає придорожні кущі, що рясним гіллям нависають, тягнуться до світла й тепла. А скільки пташиного співу, скільки барв, якими пахощами сповнене повітря!

Я ніколи не забуду, як ми з друзями провели свої літні канікули в мальовничих Карпатах. У моїй пам'яті цей похід залишиться на все життя.

Герасименко Саша,
учень 10-А класу

з Одеси в Закарпаття

Літо – це завжди чудова пора для відпочинку.

Ось і цього року мої канікули були досить насичені цікавими мандрями по Україні. На початку літа відвідала морську перлину на південному березі Чорного моря – місто Одесу. Звичайно, там було прозоре голубе море, в якому купалася досхочу, теплий пісок та дуже багато цікавих розваг. І хоча я в цьому місті була вже вдруге, та кожного разу відкривала його для себе по-новому. Так, я неодноразово приходила на морський вокзал, тобто в порт, і кожного разу бачила дивовижні морські судна. Серед них були «Хаджибей», «Royal iris», «Генерал Ватутін», «Принцеса Дніпра», «Кримська стріла», «Южная Пальмира». Одного разу потрапила на відкриття міжнародної парусної регати до Дня працівника річкового та морського флоту. Від цього видовища я була в захваті. У моїй пам'яті залишилась незабутня вечірня прогулянка по морю на катері «Ванкувер».

Неповторні враження залишилися й від відвідування підземних лабіринтів у селі Нерубайське (за 30 км від Одеси), тобто від катакомб.

А ще був зоопарк, луна-парк, прогулянка по Шевченківському парку. У театрі музичної комедії дивилась «Ромео і Джульєтту». А найприємнішою, мабуть, для душі була зустріч із дресированими тваринами, які танцювали, співали, грали в м'яча та ще демонстрували багато незвичайного. Це були морські котики та неперевершені дельфіни.

Для мене це був чудовий відпочинок із засмагою та масою цікавих вражень.

А попереду знову чекала нова подорож, бо вже через декілька днів я вирушала на захід країни, у мальовничу Закарпатську область Іршавського району с.Осій – на батьківщину відомого співака Івана Поповича. Тут, у Центральному таборі туристського активу учнів України, проводилась оздоровча школа юних географів - активістів руху учнівської молоді «Моя земля – земля моїх батьків».

Я брала участь у географічному практикумі, конференції, у змаганнях із географічного краєзнавства, у комбінованих змаганнях із туристських навичок. Але найцікавішими були географічні подорожі (радіальні виходи) в межах Регіонального ландшафтного парку «Зачарований край». Ми побували в урочищі Смерековий камінь, яке називають «Закарпатською Швейцарією». Була також екскурсійна поїздка до міста Берегове, де наша команда із задоволенням купалася в термальних джерелах; автобусна поїздка по Закарпаттю, під час якої ми відвідали чудове село Іза, що розташоване біля міста Хуст, в якому всі жителі займаються давнім ремеслом – лозоплетінням. Вироби з лози вражали своєю майстерністю та вишуканістю, тому кожному захотілося привезти маленький витвір людських рук додому.

І хоча надворі зараз осінь і все частіше йдуть дощі, але на душі завжди стає тепло й радісно, коли згадую ті зустрічі з новими друзями та незабутні мандрівки по рідній моїй Україні.

**Чава Катя,
учениця 9-А класу**

"Via est vita"

„Дорога є життя” – цей вислів став життєвим кредо багатьох людей, які люблять рух та активний відпочинок понад усе в житті. Що ж об’єднує цих людей, різних за віком, характерами, поглядами на життя? Без сумніву, це наш місцевий турклуб „Вогнище”, перша іскорка якого була запалена Ісаком Мойсейовичем Клейнером. І ось уже майже сорок років горить й обігріває „Вогнище” своїм теплом десятки сердець своїх вихованців.

За ці роки турклубівцями було пройдено, проїхано, проплито сотні кілометрів, загальна довжина яких дорівнює кільком виткам навколо екватора. Зустрічали наших туристів Крим і Карпати, Десна й Дністер, Львів й Одеса, Слобожанщина й Галичина... Довго довелося б перелічувати ті міста, річки, гірські вершини, де побу-

вали турклубівці. Скрізь у „Вогнища” є друзі, адже він відомий далеко за межами нашої області. Команда туристів-краєзнавців чотири рази поспіль виборювала першість на обласних зльотах, двічі вони їздили на Всеукраїнські змагання. У 2005 р. вибороли там третє місце серед 20 команд, які приїхали з різних куточків України. Досить пристойні результати на обласному рівні показують турклубівці в спортивному туризмі. Активно та головне плідно працюють члени групи „Пошук”.

Це все ,звичайно, добре, але для мене не це головне. У походах я найбільше ціную не кілометраж і його складність, а атмосферу, яка тут панує. Це і взаємодопомога, і можливість спілкуватися з друзями, постійний гарний настрій, відсутність конфліктів і проблем, ну і ,звичайно, вечори біля вогнища під гітару. Що може бути краще, ніж зоряне небо та пісня, що разом з іскорками від багаття летить далеко від тебе, аж під самі небеса. У такі хвилини, повірте мені, відчуваєш себе найщасливішою людиною на світі.

Я безмежно рада, що пов’язала своє життя з туризмом. Усім, хто хоч раз бував у поході, відчув цю особливу енергетику, я раджу: „Продовжуйте в тому ж дусі”. Тим, хто ще не відчув радості від подорожі, я пропоную: „Спробуйте, і ви переконаєтеся, що заради такого задоволення дійсно варто жити”.

*Лук’янець Дарія,
учениця 11-А класу*

Анекдот

- Любий, я так втомилася, ми йдемо вже 2 години!
- Потерпи, кохана, скоро привал.
- Не можу! Мені рюкзак плечі натер, кеди тиснуть, сонце пече!
- Ну що ж я можу зробити, кохана?
- Може, ти вилізеш із рюкзак?

Чому ми маємо охороняти природу

“Людина відібрала поверхню земної кулі у мудрої громади звірів і рослин і стала самотньою: їй нема з ким погратися у квача і піжмурки, у спустошеному спокої темрява довкола, нема гри, нема товариша”

В. Хлебников

Ми постійно чуємо, що “природу слід охороняти”. Про це твердять учені, педагоги, журналісти, політики... Ми звикли до цього заклику й навіть не замислюємося над його значенням.

Отже, чому ми маємо охороняти природу?

Певні організми ми охороняємо через їхню користь: кабанів та осетрів- щоб ласувати їх м'ясом; тирличів та баранців-щоб отримувати ліки; джмелів- для запилювання культурних рослин; дику пшеницю- для виведення нових сортів. Інші види- метеликів і квіти, деяких птахів ми зберігаємо, щоб милуватися їхньою красою...

Неможливо знайти людину, яку б залишили байдужою колони лісового храму, тиша досвітньої річки, степове роздолля, музика морських хвиль... На жаль, ми неспроможні повністю відчувати їх велич і красу. Тому ми й не розуміємо до кінця, що чинимо, коли руйнуємо довкілля, знищуючи той чи інший вид.

І саме тому ми скептично ставимося до прогнозів учених, що вже недалекі ті часи, коли ми змінимо умови життя на планеті настільки, що під загрозою опиниться наше власне існування...”*“Поживемо- побачимо”*, головне, щоб не було пізно.

Оце, на мій погляд, і є головною причиною охорони природи: **ми не маємо права руйнувати те, що створювалося не нами.**

Кусій Юля,
8-А клас.

Природа-наш дім

Немає нічого милішого за рідну землю. Особливими чарами віє від неї. Лагідно світить сонце, голубіє небо. А десь високо в небі лігають птахи, падають стрімголов на землю, цілують її, і знову підносяться у височінь.

А там калина в лузі, тополя на околиці, лелече гніздо, криничка на перехресті доріг, терпкий запах лісових квітів – усе це наша природа, наш духовний світ, наш дім. Знати, а тим паче берегти все це – наш святий обов'язок.

Заглянь у природу. Ще раз вдихни на повні груди повітря та замислись над своїми вчинками щодо “дому твого” – природи, за якою здатен зупинитися час і зникнути простір. Ядерний апокаліпсис та екологічна криза – дві загрози, що повисли над сучасним світом. І тільки свідо-

мі й рішучі дії “Homo sapiens” можуть перешкодити бідам стати жорстокою реальністю.

Іноді людина хоче взяти від природи якнайбільше, забуваючи, що вона – лише її гість. Уроком нашої безвідповідальності й моральної трагедії став Чорнобиль. І сьогодні обов'язок кожного з нас – зробити все, щоб ніколи більше не зазнала лиха наша Земля.

Сонце в небі, пісня жайворонка, поле золотого колосся з волошками й маками – усе це незрівнянна краса.

Зупинись, людино! Не роби боляче ні тварині, ні стеблині. Ти ж володар їх, а вони такі безпомічні. І хіба тільки володар? Будь господарем! Не губи краси, адже природа – це наш дім і жити в ньому нам. Збережи природу, і вона віддячить тобі сторицею.

Литвиненко Ірина,
9-Б клас

Якби пташки та звірі вміли говорити

Одного разу Юрась та його друзі пішли до лісу. Вони знайшли зелену, чисту, завітчану галявину й розмістились на ній, щоб пообідати й погратися на свіжому повітрі. На запахи ароматних страв позбирались звірята.

- Та що це таке? Тільки-но подивіться, який бруд і безлад залишають діти після себе!

- Ой, які неохайні! Скільки сміття повикидали! - заскрекотала сорока.

- А як занапали нашу соковиту травичку, як же нам тепер її їсти? - з острахом шепочуть зайченята, спостерігаючи, як один із друзів Юрася Максим жбурнув ще одну консервну банку.

- Який нікчема! - подумала лисичка, що прибігла на гучні крики звірів.

- Як же мені лапки не поранити об ті брудні й гострі шкарabanки?

- І в якій школі можуть такого навчити? - одначасно й здивовано зацвірінчали синички - подружки, що спостерігали за цим неподобством, сидячи на гілці.

- У нашій лісовій школі навіть найгірші учні так себе не поведуть! - сказали б звірі та пташки, якби вміли говорити.

Тож пам'ятайте, любі друзі, ось ці слова.

Вам у походи ходити
І мандрувати, любі діти.

Вмійте ж природу любити,
Кожній стеблинці радіти.

Оберігайте повсюди
Кожну стеблиночку в гаї,

Все те окрасою буде

Нашого рідного краю.

Коса Софійка,
учениця 5-Б класу

Батьківський всеобуч

Зараз ми переживаємо досить складний період свого життя. Надзвичайно важко виховувати в цих умовах дітей. Погляньмо на наше суспільство, соціальне середовище, в якому ми всі живемо. Воно ніяк не сприяє позитивному вихованню дітей. Пропагується культ сили й насильства, прагнення до красивого життя, швидкого збагачення. Усе, що з'являється з екрану телебачення й відео, негативно впливає на психіку дітей. Крім того, сім'ї, в яких повинно здійснюватися основне виховання дітей, традиційно покладаються на школу.

Але ж моральність, яка ґрунтується на любові й повазі один до одного, прищеплюється, перш за все, у сім'ї.

Не вимагайте від школи більше, ніж вона може дати. Школа – це частина життя дитини.

Правильно роблять ті батьки, які велику увагу приділяють повсякденному спілкуванню з дитиною. Вони розповідають багато цікавого, читають книжки, складають казки, обговорюють події. Слово – це могутній засіб виховання, тому

й користуватися ним слід дуже обережно, особливо в конфліктній ситуації.

Шановні батьки, стежте за власним мовленням. Намагайтесь говорити спокійно, доброзичливо. Старайтесь уникати таких виразів:

- Я тисячу разів казав тобі...
- Невже тобі не зрозуміло, що...
- Скільки разів тобі треба повторювати...
- Усі люди..., а ти ...
- Ну, на кого ти схожа...
- Відчепися...
- Ти такий, як і твій батько...
- По тобі тюрма плаче...

А тепер вирази, які бажано вживати:

- Ти в мене хороший...
- Порадь мені, будь ласка...
- Ти мене завжди правильно розумієш...
- Ти в мене молодець...
- Як я тобі вдячна...

Пам'ятка для батьків

Не дозволяйте дітям та підліткам:

- Йти з дому на довгий час.
- Ночувати в мало знайомих для вас осіб.
- Знаходитися пізно ввечері і вночі на вулиці, де вони можуть стати жертвою насильницьких дій дорослих.
- Носити чужий одяг.

- Зберігати чужі речі.

Приходьте до нас, шановні батьки, за порадою, консультацією. Ми завжди раді вам. А вдома посміхніться до своєї дитини, подивіться прямо у вічі, затримайте свою руку в нього чи в неї на голові та промовте такі слова:

**Любимо тебе без явних причин,
За те, що онук, та за те, що ти син.
За те, що малюк. Та за те, що ростеш,
Просто за те, що на світі живеш.**

Лікар людських душ

Учитель – лікар людських душ, бо він повинен знайти спільну мову з кожним учнем. Для цього іноді доводиться докласти чимало зусиль. Бути вчителем – це не тільки професія, а й дар. Дар від Бога, який дається не кожному. Бути вчителем – це відповідальність, а особливо – психологом. Шкільний психолог – дуже важлива професія, яка вимагає від людини повної віддачі й терпіння. Важливою рисою має бути вміння вислухати людину, дати їй пораду.

Я хочу розповісти вам про нашого психолога Таїсію Анатоліївну, дуже гарну й цікаву людину. Вона почала працювати в Куликівській ЗОШ І-ІІІст. з 2000 року. Таїса Анатоліївна весела й життєрадісна, завжди з посмішкою на обличчі. Коли дивишся на неї, у тебе одразу піднімається настрій, вона для нас не лише вчитель, а ще й друг і радник. Таїсія Анатоліївна повинна знайти спільну мову не тільки з учнями або вчителями, а й із батьками, бо кожна людина – це індивідуальність, до якої потрібно знайти підхід та порозумітися. Психолог більше уваги приділяє дітям із групи ризику, тому не завжди досягає того результату, якого б хотілося. Вона говорить, що дуже важко з ними працювати, особливо коли немає злагоди між школою й батьками. Таїсії Анатоліївні дуже подобається працювати з дітьми та вчителями. Вона говорить, що учні іноді приходять до неї не з проблемою, а просто за порадою. І Таїсія Анатоліївна спокійно

вислуховує, підтримує розмову, і коли людина заспокоюється, а іноді й усміхається, – то для неї це справжнє щастя, яке приносить насолоду. Вона говорить, що це цікава робота, але для цього треба навчитися спілкуватися з людиною, зуміти дати пораду або навіть просто вислухати.

Її кредо – “не зашкодь”. Вона завжди живе за цим девізом.

Кусій Марія, випускниця
Куликівської ЗОШ І-ІІІст.
2006р.,
студентка Чернігівського
інституту економіки й
управління

Т е с т

Який ти є?

1. Чи вважаєш ти, що все має свою ціну?
(Так – 1, ні – 3)
2. Чи надаєш перевагу якомусь із кольорів?
(Так – 2, ні – 1)
3. Чи можеш посміятися над собою?
(Так – 1, ні – 2)
4. Чи люблять тебе у товаристві?
(Так – 1, ні – 4)
5. Чи поступаєшся в суперечках?
(Так – 1, ні – 4)
6. Чи любиш багато говорити?
(Так – 2, ні – 1)
7. Чи можеш приховати свої неприємності?
(Так – 1, ні – 3)

8. Чи записуєш своїх боржників?
(Так – 2, ні – 1)
9. Чи вважаєш, що добре розумієшся в людях?
(Так – 1, ні – 3)
10. Чи потрібна, на твою думку, ощадна книжка?
(Так – 2, ні – 1)
11. Чи вважаєш, що доля для тебе несправедлива?
(Так – 4, ні – 1)
12. Чи втішаєшся ти з невдач ворогів?
(Так – 3, ні – 1)

Інтерпретація

Менше 20 балів: у тебе надто неврівноважений характер.

Від 20 до 26 балів: зберігаючи здоровий егоїзм, ти готовий завжди прийти на допомогу.

Від 27 до 31 балів: не егоїст, але безсердечний.

Більше 31 балів: егоїст.

Привіт! Сьогодні я розповім тобі, ЯК УПОРАТИСЯ З ПОГАНИМ НАСТРОЄМ...

Людина бодай раз у житті відчуває самотність або сум. Цієї миті кожен прагне уваги, співчуття, розуміння та любові близьких. Якщо в гості завігав поганий настрій, скористайся такими порадами.

1. Для початку спробуй з'ясувати причину суму, хвилювання чи гніву, а потім відверто розкажи про це комусь із близьких.

2. Повідом тата й маму, якщо раптом захочеш побути наодинці.

3. Поганий настрій може виникати як у дітей, так і в дорослих. Не ображайся на батьків, якщо поміпиш, що вони похмуро дивляться, відмовляються реагувати на жарти чи відповідати на запитання.

4. Пам'ятай: не лише тобі потрібна підтримка! Тож наступного разу, коли мама не дозволить грати на подвір'ї, спробуй зрозуміти її хвилювання.

5. Навіть якщо виникають розбіжності в поглядах із близькими, намагайся знайти слушний час для відвертої та ввічливої розмови з ними. Стомлені чи засмучені батьки можуть бути не готовими тебе уважно вислухати. Тому вибирай завжди зручний момент, коли рідні в доброму настрої, та їх ніщо не відволікає.

6. Щоб розважити близьких, підготуй для них невеличкий подаруночок. Намалюй на папері та розфарбуй якомога більше облич – усміхайчиків. Ось побачиш, усім стане приємно й весело!

ЯК ПОДОЛАТИ ОБРАЗУ...

Буває, що чийсь негарні слова чи вчинки заважають сердечку образу. Такі переживання супроводжуються рясним дощиком з очей. Аби наступного разу запобігти сльозам, скористайся порадами.

1. Після неприємної сутички знайди спокійне місце, де можна було б посидіти чи по-

лежати (наприклад, під гіллям розлогого дерева чи в куточку кімнати).

2. Заплющ очі та уяви, що перебуваєш на далекій зірці чи на березі моря. Спробуй роздивитися це місце й відчути подих свіжого легенького вітерцю. Нехай твоїм розумом повністю заволодіє спокій.

3. Відшукай у сердечку сонячного зайчика – теплого й лагідного помічника, що струмочками розливається тілом.

4. А зараз перетвори образу на холодну крижинку. Вдалося? Спрямуй на нього сонячного зайчика. Незабаром від льодинки не залишиться й мокрого сліду!

5. Образа розтала та зникла, а натомість серце заповонило тепло, здоров'я, радість і чудовий настрій.

Відтепер сонячний зайчик щоразу допомагатиме долати негаразди.

ЯК ПОВОДИТИСЯ, КОЛИ ОБРАЗИЛИ ДРУГА...

Товариш прийшов до тебе зі сльозами на очах. Його образили...

1. Для початку спробуй з'ясувати, що сталося з другом. Вислухай і спробуй заспокоїти: погладь по плечах, візьми його руки у свої, пригости чаєм, тощо.

2. Причина болю стала відомою? Запропонуй приятелю допомогу.

3. Проте не роби спроб помститися чи вирішити проблему, не погодивши свої дії з товаришем. Краще допоможи другові витіснити почуття гіркоти з серця та пробачити кривдникові негарний учинок.

4. Для цього намалюйте образу, зробіть з аркуша літачок і запустіть у повітря.

5. Розіграйте неприємну ситуацію в ролях. Тоді приятель висловить біль, а ти попросиш вибачення від імені кривдника.

6. Спробуй переконати товариша знехтувати прикрість і присвятити час улюбленій справі. Образа витісниться з серця позитивними емоціями та величезним задоволенням від спільної діяльності.

7. Також можна разом підійти до того, хто завдав болю, та спробувати з'ясувати причину такої несправедливої поведінки з боку кривдника (звісно, в кожному разі не кулаками!). Пам'ятай, ти повинен виконувати роль «групи підтримки» й ніяким чином не втручатися в розмову.

Це цікаво

Під впливом тяжіння Місяця й Сонця поверхня нашої планети “дихає”, тобто піднімається, а потім опускається. У Києві різниця добових коливань становить 30 – 40 сантиметрів. Разом із земною поверхнею піднімаються площі, вулиці, будівлі.

Тобі доводилося бачити “падаючу зірку”? Цей слід залишає камінець чи крихітні порошинки, що згоріли в атмосфері. Таке явище називається метеором. За одну добу в атмосфері Землі згорає в середньому 75 мільйонів частинок. Якби вони всі разом водночас спалахнули перед нашими очима, їх світло виявилось б у 250 разів яскравіше за світло повного Місяця.

Морський хижак, касатка, що може сягати в довжину 11 метрів, має велику зубату пащу. Ця касатка відзначається надзвичайною ненажер-

ливістю. Одного разу в її шлунку знайшли 13 дельфінів та 14 морських котиків.

Пірамідальні тополі не проводять електрику. Тому, щоб уберегти себе від блискавки під час грози, сміливо ховайся під ці дерева.

Лось вагою понад 400 кілограмів може не розганяючись, перестрибнути паркан заввишки 2 метри й 15 сантиметрів.

Шия горобця має вдвічі більше хребців, ніж шия жирафа.

У древній Мексиці квасоля прирівнювалася до грошей. Її зернами, які вважалися надзвичайно цінними, мексиканці розраховувалися один із одним.

Snickers Urbania

Третього вересня цього року в Києві проходив молодіжний фестиваль під назвою "Snickers Urbania". Це було реальне видовище для тих, хто полюбляє екстрим.

Звичайно ж, учні нашої школи не могли не поїхати на цей грандіозний фестиваль. Таке шоу проходило в Києві вже вчетверте. Слід зазначити, що Urbania проходить не тільки в Києві, а також у Харкові та Донецьку. На фестивалі проводилися конкурси-змагання з чотирьох видів. Нам поталанило, ми своїми очима побачили

найкращий український брек-данс(у цьому конкурсі визначали кращого B-boy України).

Можна було поспостерігати за скейтбордингами, тріалами, пейнтболами. Також слухали, як читають реп початкові зірки. Бачили малюнки найкращих графітчиків.

Організація шоу теж була на найвищому рівні. Можливо, це пов'язано з багатим спонсором, а може, у нас в Україні просто навчилися проводити молодіжні заходи. Погода теж не підвела. Було жарко, але ми від цього фестивалю були в захваті, і тому навіть спеки не відчували. Відпочили на славу.

Ми були щасливі від того, що впритул наблизилися до сцени, навіть удалось сісти на верхню сходинку східців. Отже, все шоу, яке проходило на цій сцені, (між іншим, це була головна сцена з чотирьох) проходило в нас перед носом. Звісно ж, приємно дивитися, як тисячі молодих людей стоять далеко від сцени, а ми, хоч і не учасники, а сидимо на сцені.

Нас вразили й танці, які до цього часу ми могли бачити тільки по телевізору. Навіть зараз здається, що це був сон. А після фестивалю, коли їхали додому, обмірковували все почуте й побачене. Нашим враженням не було меж. Зрозуміли суть вислову: краще один раз побачити, ніж сто раз почути.

Друзі! Учїться культурно й змістовно відпочивати. Але відпочивати так, щоб у похилому віці вам було про що розказати своїм онукам і самим згадати щасливі хвилини життя.

Ковальова Ангеліна, 10-А кл.,
Сирота Аліна, 10-Б кл.

Цікаві запитання

- 1) Чому півень співає із заплющеними очима?
- 2) Навіщо морю хвилі?
- 3) Що таке ластовиння?
- 4) З чого виготовляють шоколад?
- 5) Чому часник гіркий?
- 6) Чому світлофор світиться лише червоним, жовтим і зеленим кольором?
- 7) Чому в лева є грива, а в левиці немає?
- 8) Чому місяць буває то круглим, то рогатим?
- 9) Чому птахи мають пір'я, а не шерсть?

- 10) Чому кажуть, що в миші хвостик як шило?
- 11) Чому земля кругла?
- 12) Чому книга, в яку записують рідкісних і зникаючих тварин та рослин називають "Червоною"?
- 13) Для чого небу зорі?
- 14) Чому від цибулі плачуть?

Збирала запитання
Коса Софійка, 5 – Б кл.

Здоров'я - сила

Школярі!

Дотримуйтесь чистоти свого тіла

Турбота про своє здоров'я є обов'язком кожної людини. Сюди входять: правильний догляд за тілом, білизною, одягом, житлом і раціональний режим дня. Ці прості правила й норми поведінки людини, називаються **ОСОБИСТОЮ ГІГІЄНОЮ**, мають суттєве значення в збереженні здоров'я, попередженні ряду захворювання, в тому числі й інфекційних. Виконання правил особистої гігієни визначає рівень санітарної культури людини, сім'ї, суспільства в цілому.

Є старе, мудре народне прислів'я: "Чистота - запорука здоров'я". Тому дотримуйтеся наступних правил.

1. Кожного тижня мийтеся в бані. Гаряча вода й мило добре очищають шкіру від бруду, поту й шкірного сала. Мочалка знімає відмерлі частинки шкіри. Чиста шкіра краще виконує свої функції й після миття людина відчуває бадьорість і приплив сил.

2. Слідкуйте за чистотою волосся. Щоб легше було промити шкіру голови, хлопчикам краще коротко підстригати волосся, а дівчатка, що носять довге волосся, повинні ретельно за ним доглядати, при митті прочісувати густим гребінцем.

3. Після миття в лазні вдягайте чисту білизну. Не забувайте щоденно чистити щітку пальто й плаття, слідкуйте за чистотою взуття.

4. Слідкуйте за чистотою рук. Перед їжею добре мийте руки з милом. Запам'ятайте: з брудних рукна продукти і в організм можуть потрапити мікроби кишкових хвороб: дизентерії, черевного тифу та інші. Мийте руки після кожного відвідування туалету. Коротко підстригайте нігті.

5. Умивайтеся не рідше двох разів на день - вранці та ввечері, чистіть зуби перед сном. Щоденно мийте ввечері ноги.

6. Дотримуйтеся розпорядку дня. Вчасно вставайте, робіть ранкову зарядку, після занять проводьте декілька годин на свіжому повітрі, а потім виконуйте домашнє завдання.

7. Бережіть зір - правильно користуйтеся штучним освітленням, прикривайте лампи абажуром або ковпаком, ставте їх з лівої сторони стола, не читайте, лежачи в ліжку.

8. Сидіть правильно за столом і партою - не нагинайтеся близько до зошита, кладіть обидві руки на стіл, не притискайте грудьми до столу. Пам'ятайте: неправильне сидіння за столом може відбитися на вашому здоров'ї - призвести до викривлення хребта, розвитку короткозорості, порушення дихання та кровообігу.

9. Будьте охайні вдома та в школі. Провітрюйте свою кімнату й клас під час перерви. Не смітіть! Боріться за чистоту, порядок і затишок у вашому будинку і в школі.

Телевізор калічить дітей?

Без телевізора сучасного життя й не уявиш. Є такі сім'ї, у яких «ящик, що говорить», увімкнено протягом цілого дня, є й такі, де «ящики» стоять у кожній кімнаті й навіть на кухні. При цьому дорослі, виходячи з «власного досвіду», упевнені в нешкідливості перебування дітей перед телеекраном. Ця думка не тільки помилкова, але й небезпечна. Адже в мозку, що «дозріває», на відміну від «зрілого», відбуваються цілком інші процеси.

Доросла людина оцінює, фільтрує, аналізує й переробляє інформацію на основі «підсвідомої» настановної «бази даних», надбаної в дитинстві. А маля такої «бази» не має, воно її тільки формує. І якщо у визначений природою час не сформує, то надалі залишиться в буквальному розу-

мінні цих слів неповноцінним. Ви чули про долю «мауглі» - дітей, викрадених дикими звірами, а потім повернутих до людського суспільства? Спілкуючись у перші роки життя тільки з тваринами, жоден із них не став соціальною людиною. Навчити їх чого-небудь було неможливо, і жити серед людей вони вже не могли - гинули...

Дослідженнями доведено, що благополучні, «нормально» працюючі юнаки та дівчата в ранньому дитинстві дивилися телевізор не більше години на тиждень, а деякі росли в сім'ях, де «ящика» взагалі не було. Біль-менш задовільно пристосувалися до життя ті, хто в дитинстві «спілкувався» з телевізором не більше півгодини на день. За оцінкою експертів 10 годин теле-

візійних сеансів на тиждень зменшують творчий потенціал дитини на чверть, 2 години на день – майже наполовину. Якщо в дошкільному віці дивитися телевизор більше трьох годин на день, можна втратити 90% соціальної активності.

Близько 20 років тому я гостював у знайомих у Ленінграді, їхня маленька донька всі вечори просиджувала перед телеекраном, але на мої застереження батьки не звертали уваги. Дівчина закінчила школу, але далі вже не вчилася й не працювала: «друзі», наркотики...

Більшість із мало не 20 мільйонів безробітних Європи – телеінваліди. Така ж доля очікує і багатьох випускників наших міських шкіл. Як показують соціологічні дослідження, у недалекому майбутньому творчий потенціал «людського чинника» в Україні зменшиться наполовину. Це негативно вплине на економіку, безпеку країни, демографію.

А що ж Америка, запитаєте ви? Адже там діти довго дивляться телевизор, а країна процвітає! Я переконаний, що розвиток телебачення та відеозаписів знижує й без того невисокий рівень

масової шкільної освіти американців. Стрілянина та вбивства в їхніх школах також не виникають випадково. А творчу потугу наддержави підтримує притік працівників з інших країн світу.

Знайомий солідний бізнесмен із США, українець за походженням, якось сказав мені: «Ми живемо разом із дітьми, і тому в нас телевизора не було й не буде. Адже спочатку – малята й телевизор, потім – дорослі злочинці».

Психологи рекомендують, щоб дитина до 4 – х років (період дозрівання 80% структур мозку) не дивилася телепередач.

Після 6 – ти років (90%) спілкуватися з «ящиком» можна не більше однієї години на тиждень, після 10 – ти років – не більше 2 – 3 години на тиждень. Після 16 – ти років обмеження змінюються – дитина стає майже дорослою. Батьки повинні зробити вибір між невдоволенням дитини і свідомо заподіяною їй шкодою.

Віталій КОЛІСНИК,
кандидат технічних наук

Обережно на тонкому льоду

Якщо все-таки ви потрапили у воду, розставте руки в сторони по краю льоду, щоб утриматися на поверхні й не піти під лід, і кличте на допомогу. Намагайтеся зберегти спокій і не борсайтесь у воді.

Намагайтеся не обламувати лід, без різких рухів вибирайтеся на його поверхню, наповзаючи грудьми й по черзі витягаючи ноги. Головне - пристосувати своє тіло для того, щоб воно займало найбільшу площу опори.

Як вести себе при пожежі

Що робити коли:

Виникла несправність у роботі телевизора (викривлення зображення, збільшення яскравості, сильне гудіння, запах горілого, тощо).

--- негайно вимкніть телевизор (висмикніть вилку з електророзетки). Пам'ятайте, несправний телевизор загорається через 1- 2 хвилини.

Якщо загорівся телевизор:

--- негайно вимкніть апарат (якщо доступ до електророзетки неможливий, вимкніть автомат на електроштиті на сходовій клітці). Викличте пожежну охорону (01),

--- забороняється гасити ввімкнені електроприлади водою,

--- негайно виведіть з приміщення людей, котрі не беруть участі в гасінні пожежі, насамперед дітей і старих.

Аналогічно треба діяти у випадку загорання електро побутових приладів та пристроїв.

Якщо виникла пожежа на балконі:

--- негайно викличте пожежну охорону (01), погукайте на допомогу сусідів;

--- розпочніть гасіння пожежі будь-якими підручними засобами (ковдрою, водою, піском),

--- якщо є змога, визначте, де горить і що горить.

Пам'ятайте! Дим і вогонь поширюється сходовими клітками лише в одному напрямку---знизу вгору. Під час переходів через задимлені ділянки затримуйте дихання.

Пам'ятайте! Варто вам 2-3 рази вдихнути дим—і можете знепритомніти, що призведе до вашої загибелі. Використовувати для евакуації ліфт не дозволяється.

У разі загорання дверей вашої квартири, поливайте їх із середини водою. Щоб уникнути отруєння продуктами згорання, позакривайте щілини у дверях та вентиляційні отвори мокрими ковдрами, рушниками тощо. Якщо дим проникне у квартиру, лягайте на підлогу—там завжди є свіже повітря.

Спортмайданчик

СПОРТ – СИЛА

Звісно, щоб завжди виглядати здоровим, сильним, міцним, непохитним і впевненим, потрібно займатися спортом. Що цікаво – не важливо яким. Професіонали кажуть, що головне – бути при справі! Цієї ж думки дотримуються й комп'ютерні мультиплікаційні герої. Ще б пак, адже спортивна людина завжди йде на крок попереду, за що б вона не взялась – будь то навчання, розваги, робота чи бізнес.

Однак який же спорт обрати з-поміж нескінченного розмаїття видів? Із цим запитанням мушиш вирушити до медиків. Але стій! Не бійся! Це всього-на-всього спортивний лікар, який не робить жодних уколів і процедур! Він лише огляне стан твого тіла й підкаже, чим краще займатися. Досить вештатися непомітним! Спорт нині в моді!

Шевель Андрій,
11 – Б клас

Ми – найкращі!

Спортивні змагання прийшли до нас із сивої давнини. Як тоді, так і зараз спорт був і є невід'ємною частиною людського життя. Куликівські футболісти з гордістю можуть сказати: "Ми найкращі!" Це й справді так.

Інтерв'ю про районний чемпіонат із футболу взяла Зеленська Юлія в капітана команди Вадима Динника.

- Вадиме, скільки я тебе знаю, ти завжди з м'ячем. Капітаном команди ти, напевно, став давно, чи не так?

- Так, давно. У другому класі я почав відвідувати футбольну секцію й того ж року став капітаном. За дев'ять років занять футболом я дуже полюбив цей вид спорту.

- А чи збираєшся пов'язати своє майбутнє з цим видом спорту, а може, це просто захоплення?

- Закінчивши школу, по-перше, я мрію вступити до вищого навчального закладу, здобути вищу освіту та знайти престижну роботу. Можливо, моя майбутня професія не буде пов'язана з футболом, але гру з м'ячем я любитиму завжди.

- А тепер про чемпіонат. Скажи, будь ласка, які команди брали участь у ньому?

- Хоча змагання й районні, але в них брали участь команди не з усіх шкіл району. Приїжджали зі Смолянки, Горбоного, Салтикової Дівиці, Ковчина, В-Муравійки, Вересочі.

- Наша команда перемогла. Ми – найсильніші. Але ж була команда, яка змусила хлопців і тебе попотіти?

- Така команда була. Хлопці зі Смолянки проявили справжню майстерність. Із ними було дуже цікаво грати.

- Я бачила в шкільній збірній гравця, який не займається футболом у ДЮСШ. Як він потрапив до команди?

- Це Василенко Олександр, він із Жуківки, а зараз мій однокласник. На фізкультурі, як завжди, ми з хлопцями розділилися на команди й почали грати в футбол. Сашко досить добре тримав м'яча та й голи забивав часто. Ми його й запросили у свою команду.

- Ви перемогли, кому в цьому маємо завдячувати? Хто був найактивнішим гравцем?

- Я не можу виділити когось одного чи двох, адже футбол – це командна гра, й без усвідомлення цього ми б не стали чемпіонами району.

- Дякую за інтерв'ю. Від усіх уболівальників дякую за перемогу, бажаю нових досягнень і звершень.

УСМІХНІТЬСЯ

Учителька питає учня:

- Послухай, Сергійку, якщо я скажу:
- «Я красива», - який це час?
- Минулий, Валентино Василівно.

Чому запізнився

Учитель до учня:

- Скажи-но, Миколо, чому це ти знову запізнився до школи?
- Самі ж ви казали, - промовив Микола, - що вчитись ніколи не пізно.

Батько питає свого Івася:

- Чому ти тільки двійки та трійки приносиш?
- Треба, тату, починати з найменшого.

Це вже друге запитання

Учитель сказав:

- Хто відповість на перше запитання, на друге відповідати не буде. Перше запитання: скільки волосин у пуделя?

Один учень підійняв руку і сказав:

- Двадцять сім тисяч чотириста дев'яносто сім.
- Звідки це ти знаєш?
- Це вже друге запитання, на яке я відповідати не повинен.

Мудрість афоризму через власну призму

У житті є логіка суворая
І суворі виміри народні:
Як не казав ти правди вчора,
То не повірять і сьогодні.

Переконатися пора:
Зробивши зло, не жди добра

Дружба – це достатку річ,
Сварка – ворогові свято,
Друзів сто – і мало їх,
Ворог – і один багатий.

Хто б не був ти – носа не дери,
Не шкодуй для мандри підшов,
Де б не був – учися, говори
Мовою людей, куди прийшов.

Розлютився – раниць наче лезом,
А жалкує, ледь не все життя.
Кажуть так, що гнів – спочатку безум,
Потім – каяття.

І ви зятимте, друзі милі,
Що пам'ятник і букви золоті –
Не те, що люди ставлять на могилі,
А те, що ти лишив їм у житті.

Лють нещадно сушить злого,
Юнаку згинає плечі.
А від сміху і в старого
Сяють очі молодечі.

Не хвалися родом,
Що ти благароден:
Скажуть люди згодом,
Чого ти годен.

Одне дарує плід,
Хоч цвітом не красується,
А друге – пустоцвіт,
А гляньте, як хизується!

Відчувай у думці кожен порух,
Тонко розумій усе навкруг:
Той, хто лає, не завжди твій ворог,
А хто хвалить – не завжди твій друг.

Не капелюх, а Ейфелева вежа,
Не кльош (кравцева послуга ведмежа!)
І не жабо цяцькована мережа, –
Лиш скромність – найчудесніша одежа.

Сім чудес світу!

1. “Єгипетські піраміди”

Великі піраміди (гробниці фараонів) Хеопса, Тутанхамона (висота 146,6 м). Збереглося 70 пірамід. Висота – 60 – 137,3 м, вік 4600 – 4800 р.

2. “Висячі сади Семіраміди”

Цариця Семірада. (Месопотамія – Межиріччя - між 2 річками). Тут, за біблійними переказами, був земний рай. Сади стоять на склепіннях, опертих на стовпи з кам'яних брил і покладених одна на одну, як кубики. Опори наповнені глиною.

3. “Храм Артеміді в Ефесі”

Оселя богів, споруджена на землі. Зараз – руїни будинків. Артеміда – богиня полювання.

4. “Фідій Зевс Олімпійський”

Батько Зевса в Олімпії – Фідій – (Греція – Олімп). Висота – 12,5 м. Одяг та волосся – із золота, частини тіла – зі слонової кості, трон – із кедрового дерева, інкрустованого самоцвітами.

5. “Мавзолей у Галікарнасі”

Грецьке місто. Там стояла гробниця – Мавзолей. Артемісія збудувала гробницю коханому чоловікові Мавсолу. Пам'ятник великому коханню. Висота споруди – 46 м. На даху – скульптура Мавсона.

6. “Колос Родоський”

Острів Родос. Металева статуя 30 (40 – 50) м висотою. Під нею пропливали кораблі. Колос створений у подібні Геліоса (бога Сонця). Металева статуя бога. Колос опирався ногами на 2 протилежні дамби гавані.

7. “Маяк на острові Фарос”

(Біля Александрії). Від землі до вершини висота 180 м (135 м). Світло видно на відстані 28,7 – 29,7 морських миль (53,15 км – 180,8 км).

З Новим роком!

З Новим роком!

З Новим роком! Зичим миру
І здоров'я зичим щиро.
Вашому дому – успіхів в усьому,
Щоби хата, як на свята ,
Була гарна і багата
Хлібом, сіллю і весіллям,
Всьому роду, всій родині
На багато літ однині!

ХТО ЯК ЗУСТРІЧАЄ НОВИЙ РІК

У селах на півдні Франції господиня ,яка найпершою бере воду з криниці ,залишає біля неї пиріжок або булочку зі святкового столу. Та , що прийде за нею, візьме пиріжок і залишить свій .Так до вечора жінки обмінюються хлібом, “пригощають” одна одну.

У Німеччині люди різного віку , як тільки починає бити годинник, залазять на стільці, столи, крісла та з останнім, дванадцятим, ударом разом із радісними привітаннями “встрибують” у Новий рік.

Дівчата й юнаки в Польщі , які зібралися на свято, не поспішають сідати за стіл : Найцікавіше в цю ніч – гадання! Під скатертину кладуть жмут сіна ,усі дівчата наважання витягують із нього стебла. Та, кому дістанеться найдовше стебло, перша в цьому році вийде заміж. Стебло пружне , неламке, , еластичне – чоловік буде спокійним, стриманим .

Опівночі на Новий рік у японських храмах дзвони відбивають 108 ударів. Вважається, що в людини може бути шість вад : жадібність, злість, дурість, легковажність, нерішучість і зажерливість, кожна з них має , у свою чергу, 18 різних відтінків. Коли б'є дзвін, відбува-

ється очищення від цих вад. З останнім ударом треба лягти спати, а перед сходом сонця вийти на вулицю й зустріти Новий рік із першими сонячними променями.

Донедавна в Японії не було звичаю святкувати дату свого народження. 108-й удар дзвону прибавляв усім одразу рік – навіть немовля, що народилося напередодні, вважали однорічним.

За звичаєм Індії, ніхто не повинен у перший день Нового року бути роздратованим, похмурим, невдоволеним. Вважалося, що весь рік складається так, як почався. Треба рано встати, привести себе до ладу, не поспішаючи подумати про майбутнє, згадати минуле. А вдень, зазвичай, проводяться змагання зі стрільби з лука, запускання повітряних зміїв. Особливо популярні вистави народного індійського театру на майданах, вулицях, у залах.

Напередодні свята на вулицях колумбійських міст чи сіл можна зустріти багато людей із великими саморобними ляльками в руках. Ці ляльки символізують старий новий рік, вони прощаються з людьми, які дякують за все гарне, що сталося з ними в році, який минає.

Підготували
Бойко Марина, 8 – А клас,
Зеленська Лілія, 8 – А клас